

Економіка та управління підприємствами

УДК 330.34.01:330.341.1:658

Ємельянов Олександр Юрійович

*доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри економіки підприємства та інвестицій
Національний університет «Львівська політехніка»*

Емельянов Александр Юрьевич

*доктор экономических наук, доцент,
профессор кафедры экономики предприятия и инвестиций
Национальный университет «Львовская политехника»*

Yemelyanov Olexandr

*Doctor of Economics, Associate Professor,
Professor of the Department of Business Economics and Investment
Lviv Polytechnic National University
ORCID: 0000-0002-1743-1646*

Іванчина Остап Романович

*студент Інституту економіки і менеджменту
Національний університет «Львівська політехніка»*

Иванчина Остап Романович

*студент Института экономики и менеджмента
Национальный университет «Львовская политехника»*

Ivanchyna Ostop

*Student of the Institute of Economics and Management
Lviv Polytechnic National University*

СУТНІСТЬ, ВИДИ ТА ПОСЛІДОВНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

**СУЩНОСТЬ, ВИДЫ И ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНОСТЬ
ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ МЕХАНИЗМА ОБЕСПЕЧЕНИЯ
ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ
THE ESSENCE, TYPES AND SEQUENCE OF THE MECHANISM
FUNCTIONING FOR ENSURING THE ENTERPRISES ECONOMIC
DEVELOPMENT**

Анотація. Для багатьох підприємств забезпечення їх економічного розвитку є необхідною умовою підтримання протягом тривалого часового проміжку високого рівня ефективності господарської діяльності. Саме економічний розвиток дає можливість підприємствам отримати певні довготривалі конкурентні переваги, які дають змогу суб'єктам господарювання виживати за несприятливих умов їх зовнішнього середовища. Однак забезпечення економічного розвитку підприємств є складним завданням, вирішення якого потребує створення та функціонування дієвого механізму такого забезпечення. Розроблення механізму забезпечення економічного розвитку підприємств повинно базуватися на відповідних теоретичних засадах. Метою цієї роботи є встановлення сутності, групування видів та визначення послідовності функціонування механізму забезпечення економічного розвитку підприємств. Показано, що цей механізм можна трактувати як впорядковану сукупність взаємозв'язків між елементами організаційної структури управління економічним розвитком підприємства та між цими елементами та його зовнішнім середовищем, що здійснюються у вигляді інформаційних потоків, а також характеристику цих взаємозв'язків (стосовно їх змісту і способів розповсюдження) та процедур їх генерування, які базуються на закономірностях прийняття раціональних господарських рішень. Здійснено групування видів механізмів забезпечення економічного розвитку підприємств за кількістю критеріальних

показників, тривалістю використання, ступенем охоплення вирішуваних завдань, обсягом застосовуваних засобів досягнення поставлених завдань, сутністю алгоритмів вироблення господарських рішень та іншими ознаками. Виокремлено основні етапи функціонування механізму забезпечення економічного розвитку підприємств, а саме: формування цілей та завдань господарської діяльності підприємства у контексті забезпечення його економічного розвитку; створення процедур розроблення господарських рішень; складання планів та програм реалізації заходів щодо забезпечення економічного розвитку підприємства; ухвалення господарських рішень, моніторинг їх виконання та можливе коригування. Використання запропонованої послідовності функціонування механізму забезпечення економічного розвитку підприємств у практиці їх діяльності підвищить ступінь обґрунтованості господарських рішень, що ухвалюються.

Ключові слова: механізм забезпечення, економічний розвиток, підприємство, організаційна структура, інформаційний потік, ухвалення рішень.

Аннотація. Для многих предприятий обеспечение их экономического развития является необходимым условием поддержки в течение длительного временного промежутка высокого уровня эффективности хозяйственной деятельности. Именно экономическое развитие позволяет предприятиям получать определенные долгосрочные конкурентные преимущества, позволяющие субъектам хозяйствования выживать при неблагоприятных условиях их внешней среды. Однако обеспечение экономического развития предприятий представляет собой сложную задачу, решение которой требует создания и функционирования действенного механизма такого обеспечения. Разработка механизма обеспечения экономического развития предприятий должна базироваться

на соответствующих теоретических началах. Целью этой работы является установление сущности, группировка видов и определение последовательности функционирования механизма обеспечения экономического развития предприятий. Показано, что этот механизм можно трактовать как упорядоченную совокупность взаимосвязей между элементами организационной структуры управления экономическим развитием предприятия и между этими элементами и его внешней средой, осуществляемых посредством информационных потоков, а также характеристику этих взаимосвязей (относительно их содержания и способов распространения) и процедуры их генерирования, основанные на закономерностях принятия рациональных хозяйственных решений. Осуществлено группирование видов механизмов обеспечения экономического развития предприятий по количеству критериальных показателей, продолжительности использования, степени охвата решаемых задач, объему применяемых средств достижения поставленных задач, сущности алгоритмов выработки хозяйственных решений и другим признакам. Выделены основные этапы функционирования механизма обеспечения экономического развития предприятий, а именно: формирование целей и задач хозяйственной деятельности предприятия в контексте обеспечения его экономического развития; создание процедур разработки хозяйственных решений; составление планов и программ реализации мер по обеспечению экономического развития предприятия; принятие хозяйственных решений, мониторинг их выполнения и возможная корректировка. Использование предложенной последовательности функционирования механизма обеспечения экономического развития предприятий в практике их деятельности повысит степень обоснованности принимаемых хозяйственных решений.

Ключевые слова: механизм обеспечения, экономическое развитие, предприятие, организационная структура, информационный поток, принятие решений.

Summary. *For many enterprises, ensuring their economic development is a required condition for maintaining a high level of economic efficiency for a long period of time. Economic development affords an opportunity to gain certain long-term competitive advantages that enable business entities to survive in the face of adverse environmental conditions. However, ensuring the economic development of enterprises is a difficult task, the solution of which requires the creation and operation of an effective mechanism for such provision. The development of ensuring mechanism to the economic development of enterprises should be based on appropriate theoretical principles. The research aim is to establish the essence, grouping of species and determining the sequence mechanism functioning of economic development of enterprises. It is shown that this mechanism can be interpreted as an ordered relationships set between the organizational structure elements of the enterprise economic development and between these elements and its external environment, carried out in the form of information flows, as well as the characteristics of these relationships (regarding their content and distribution methods) and procedures for their generation, which are based on the laws of rational business decisions. The mechanism types for ensuring the enterprises economic development were grouped by the number of criteria, duration of use, the coverage degree of the solved tasks, the amount of means used to achieve the objectives, the essence of algorithms for making business decisions and other features. The main stages of the mechanism functioning for ensuring the enterprises economic development were allocated, namely: goals and objectives formation of enterprise economic activity in the context of ensuring its economic development; procedures creation for developing business decisions; drawing*

up plans and programs for the implementation measures to ensure the enterprise economic development; making business decisions, monitoring their implementation and possible adjustments. The use proposed sequence of mechanism functioning of enterprise economic development in the practice of their activities increases the validity of economic decisions.

Key words: *ensuring mechanism, economic development, enterprise, organizational structure, information flow, decision-making.*

Постановка проблеми. Прагнення до економічного розвитку є необхідною умовою формування обґрунтованих стратегічних цілей підприємств. Проте реалізація цього прагнення у практиці господарської діяльності часто пов'язана із суттєвими перешкодами, викликаними відсутністю у підприємств необхідних видів економічних ресурсів, насамперед, фінансових. Однак, окрім нестачі ресурсного забезпечення, суттєвим чинником, який гальмує процес економічного розвитку суб'єктів підприємництва, є відсутність у них дієвого механізму забезпечення цього розвитку. Формування такого механізму та його впровадження є непростими завданнями, оскільки цей механізм має складну структуру та характеризується значною кількістю взаємозв'язків між її елементами. У зв'язку з цим розроблення та реалізація механізму забезпечення економічного розвитку підприємств повинні базуватися на попередньому формуванні теоретичних засад дії цього механізму. Зокрема, це стосується з'ясування сутності, виділення видів та встановлення послідовності функціонування механізмів забезпечення економічного розвитку підприємств.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У сучасній науковій літературі значну увагу приділено вивченню закономірностей економічного розвитку суб'єктів господарювання та дослідженню особливостей його забезпечення необхідними фінансовими, технічними,

інформаційними та іншими ресурсами. Цим питанням присвячені роботи таких вчених, як В. В. Вітюк [10], А. Р. Дунська [1], І. З. Крет [2], В. В. Козик [3], В. О. Кунцевич [4], Л. А. Некрасова [5], Г. В. Ортіна [6], О. Л. Політанська [7], Л. І. Редько А. В. [8], І. М. Сотник [9], А. В. Хрістова [5], В. М. Шарманська [10] та ін. Зокрема, науковцями визначено умови та встановлено критерії економічного розвитку суб'єктів господарювання, виділено його основні види та запропоновано найбільш пріоритетні напрями. Також варто відзначити праці [11, 12], у яких представлено методичні підходи до оцінювання потенціалу економічного розвитку підприємств. Водночас, теоретичні засади функціонування механізму забезпечення цього розвитку на даний час ще не сформовано у повній мірі, що зумовлює потребу в подальшому розробленні цих засад.

Формулювання цілей статті. Метою статті є встановлення сутності, групування видів та визначення послідовності функціонування механізму забезпечення економічного розвитку підприємств. Досягнення поставленої мети потребує вирішення таких завдань: здійснити трактування поняття механізму забезпечення економічного розвитку підприємств; виділити основні види таких механізмів; встановити послідовність функціонування механізму забезпечення економічного розвитку підприємств.

Виклад основного матеріалу. Для визначення сутності механізму забезпечення економічного розвитку на рівні суб'єктів господарювання потрібно, насамперед, зазначити, що такий механізм за своєю сутністю є організаційним, тобто має на меті забезпечення належного перебігу господарських процесів на підприємстві у просторі та часі. При цьому саме підприємство можна розглядати як певну організаційну систему, що містить дві основні складові, а саме:

- організаційну структуру управління, під якою, зокрема, можна розуміти упорядковану сукупність підрозділів та посадових осіб апарату

управління підприємством, їх чисельно-кваліфікаційний склад, функції, права та обв'язки;

- організаційний механізм, під яким, зокрема, можна розуміти сукупність взаємозв'язків між окремими елементами організаційної структури управління підприємством (зокрема, взаємну підпорядкованість різних осіб та підрозділів) та із підрозділами, які здійснюють безпосереднє виконання виробничих та збутових операцій, а також характеристику цих зв'язків, що відбуваються, насамперед, у формі інформаційних потоків, які циркулюють між елементами організаційної структури.

Таким чином, організаційний механізм підприємства є складовою його організаційної системи, що утворює її у процесі поєднання із організаційною структурою управління підприємством.

Надзвичайно важливим є той факт, що як організаційна структура управління підприємством, так і організаційний механізм не можуть бути описані лише як сукупність певних складових (відповідно, підрозділів та зв'язків між ними), але й потребують характеристики цих складових. Зокрема, стосовно організаційного механізму підприємства, то необхідним є детальне визначення змісту інформаційних потоків, які циркулюють між елементами організаційної структури. Це, своєю чергою, потребує визначення закономірностей, які зумовлюють генерування таких потоків.

Загалом, усі закономірності, що описують взаємозв'язки між економічними явищами та об'єктами, можуть бути поділені на:

- 1) детерміновані, у яких внаслідок особливої конструкції відповідних аналітичних виразів (апріорної тотожності обох їх частин) забезпечується однозначна відповідність між показниками-факторами та результируючим показником (наприклад, прибуток від вкладення інвестицій у розвиток підприємства у певному проміжку часу дорівнює добутку обсягу цих інвестицій, що вже перетворилися на функціонуючі активи, на їх прибутковість). Слід відзначити, що детерміновані закономірності

отримали значне поширення у практиці економічного аналізу, однак самі по собі вони не пристосовані для обґрунтування управлінських рішень;

2) статистичні, які встановлюються з використанням методів математичної статистики, зокрема кореляційно-регресійного аналізу. Такі закономірності апіорі не є детермінованими та часто мають обмежений рівень точності, проте цінність їх застосування при здійсненні прогнозування майбутніх умов та результатів діяльності підприємства не викликає сумніву. Отже, статистичні закономірності, безперечно, є одним з інструментів обґрунтування прийняття управлінських рішень. Проте застосування цих закономірностей у процесі вироблення таких рішень має в основному допоміжний характер;

3) праксеологічні, які базуються на правилах, принципах та прийомах вироблення раціональних (в ідеалі – оптимальних) управлінських рішень. Очевидно, що організаційний механізм підприємства повинен передбачати можливість реалізації процедури прийняття управлінських рішень, яка базується на певних критеріях оптимальності. За своєю сутністю аналітичні вирази та алгоритми, отримані на підставі урахування таких критеріїв, а також систем обмежень (за їх наявності) і являють собою основні різновиди праксеологічних закономірностей.

Визначаючи сутність організаційного механізму підприємства, не можна також не звернути увагу на такі його особливості:

– по-перше, основною складовою більшості інформаційних потоків, що функціонують в середині підприємства, є певні управлінські рішення, подані, зокрема, у вигляді планових завдань, а також звіти про їх виконання;

– по-друге, враховуючи те, що підприємство є відкритою організаційною системою, при описі його організаційного механізму потрібно розглядати не лише інформаційні потоки, які функціонують у середині підприємства, але й між ним та його зовнішнім середовищем;

– по-третє, окрім загального організаційного механізму підприємства, потрібно виокремлювати також і його часткові організаційні механізми, що описують рух інформації в окремих відносно автономних частинах загальної організаційної структури управління підприємством, які виконують певні відокремлені функції. Зокрема, складовою загальної організаційної структури підприємства може і повинна виступати організаційна структура управління його економічним розвитком;

– по-четверте, часткові організаційні механізми підприємства можуть мати низку різновидів, що відповідають певним відносно відокремленим функціям, цілям та завданням управління (для прикладу, управління кожним напрямом економічного розвитку суб'єкта підприємництва).

Враховуючи викладене вище, можна запропонувати таке тлумачення терміну «механізм забезпечення економічного розвитку підприємства»: це повна впорядкована сукупність взаємозв'язків між елементами організаційної структури управління економічним розвитком підприємства та між цими елементами та його зовнішнім середовищем, що здійснюються у вигляді інформаційних потоків, а також характеристику цих взаємозв'язків (стосовно їх змісту і способів розповсюдження) та процедур їх генерування, які базуються на закономірностях прийняття раціональних господарських рішень.

Необхідно відзначити також існування різних типів механізмів забезпечення економічного розвитку підприємств. Зокрема, можна виокремити дві групи видів таких механізмів за кількістю критеріальних показників, які характеризують цілі функціонування цих механізмів: монокритеріальні (у випадку, якщо певний механізм передбачає досягнення лише однієї цілі) та полікритеріальні (у випадку, якщо таких цілей є декілька). Окрім цього, механізми забезпечення економічного розвитку підприємств можна поділити за такими ознаками:

1) за сутністю алгоритмів вироблення господарських рішень, які застосовуються (із застосуванням оптимізаційних алгоритмів вироблення господарських рішень; із застосуванням евристичних алгоритмів вироблення господарських рішень);

2) за кількістю разів застосування (багаторазові – механізми такого типу можуть бути багато разів застосовуваними на підприємстві без проведення суттєвих коригувань їх змісту; одноразові, які створюються для впровадження конкретного достатньо масштабного для певного підприємства заходу з досягнення певної мети його діяльності, але після реалізації цього заходу припиняють своє функціонування (прикладом одноразового типу механізмів забезпечення економічного розвитку підприємства може бути механізм його технічного переозброєння));

3) за можливістю поширення на інші підприємства (універсальні, які можуть бути без суттєвих коригувань розповсюджені між підприємствами будь-якої галузі економіки; типові, які можуть бути без принципових коригувань розповсюджені на інші підприємства, але лише в межах певної галузі економіки; нетипові, які не можуть бути без принципових коригувань розповсюджені на інші підприємства в межах певної галузі);

4) за можливістю коригування раніше прийнятих господарських рішень (ті, що передбачають можливість коригування раніше прийнятих рішень (як правило, такі механізми базуються на дієвих процедурах моніторингу результатів реалізації ухвалених рішень та на існуванні усталених зворотних зв'язків між суб'єктами та об'єктами управління); ті, що не передбачають можливості коригування раніше прийнятих рішень).

Існують також інші способи групування видів механізмів забезпечення економічного розвитку підприємств (табл. 1).

Таблиця 1

Групування видів механізмів забезпечення економічного розвитку підприємств

Ознаки групування	Види механізмів забезпечення економічного розвитку підприємств
За кількістю критеріальних показників	Монокритеріальні
	Полікритеріальні
За тривалістю використання	Короткострокові
	Довгострокові
За охопленням вирішуваних завдань	Загальні
	Часткові
	у тому числі спрямовані:
	- на зниження собівартості продукції підприємства
	- на збільшення обсягів виробництва
	- на покращення співвідношення між ціною та собівартістю продукції
	- на покращення співвідношення між ризиком та дохідністю (прибутковістю) діяльності підприємства
За обсягом застосовуваних засобів досягнення поставлених завдань	Поліінструментальні
	Моноінструментальні
	у тому числі ті, що передбачають досягнення завдань за рахунок:
	- оновлення основних засобів підприємства
	- впровадження передових технологій
	- розширення випуску традиційної продукції
	- розроблення та виготовлення інноваційної продукції
За сутністю алгоритмів вироблення господарських рішень, які застосовуються	Із застосуванням оптимізаційних алгоритмів вироблення господарських рішень
	Із застосуванням евристичних алгоритмів вироблення господарських рішень
За кількістю разів застосування	Багаторазові
	Одноразові
За можливістю поширення на інші підприємства	Універсальні
	Типові
	Нетипові
За можливістю коригування раніше прийнятих господарських рішень	Ті, що передбачають можливість коригування раніше прийнятих господарських рішень
	Ті, що не передбачають можливості коригування раніше прийнятих господарських рішень

Джерело: складено авторами

Розглядаючи особливості функціонування загального механізму забезпечення економічного розвитку підприємств, слід виокремити низку етапів такого функціонування, а саме (рис. 1):

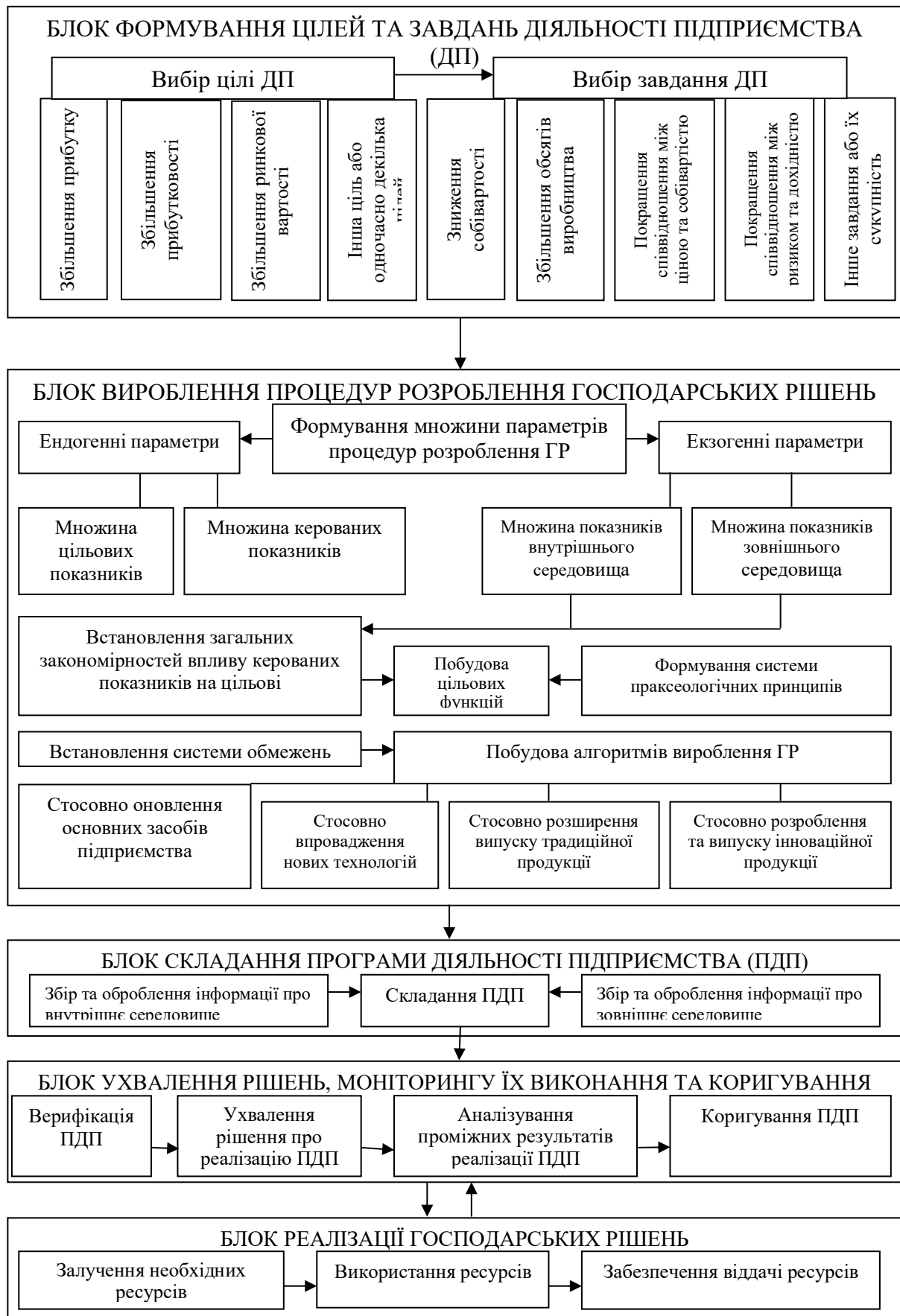

Рис. 1. Механізм забезпечення економічного розвитку підприємств

Джерело: складено авторами

1) формування цілей та завдань господарської діяльності підприємства;

2) вироблення процедур розроблення господарських рішень. На цьому етапі формується множина параметрів таких процедур. При цьому ці параметри поділяються на ендогенні (які можуть приймати різні значення залежно від рішень, які ухвалюються) та екзогенні (які характеризують внутрішнє та зовнішнє середовища підприємства і приймають стаке значення протягом досліджуваного періоду). Своєю чергою, ендогенні параметри містять множину цільових показників (формалізованих критеріїв прийняття господарських рішень на підприємстві) та множину керованих показників. Якщо господарські рішення мають інвестиційний характер, то множина керованих параметрів, насамперед, включає планові значення обсягів інвестицій та їх структури за різними ознаками, що дозволяє виокремити матрицю керованих параметрів механізму забезпечення економічного розвитку підприємств;

3) складання планів та програм діяльності;

4) ухвалення господарських рішень, моніторинг їх виконання та можливе їх коригування. Реалізація цього етапу функціонування загального механізму забезпечення економічного розвитку підприємств здійснюється у такій послідовності:

- проводиться верифікація розробленої на попередньому етапі функціонування механізму забезпечення економічного розвитку суб'єкта господарювання програми його діяльності з використанням незалежних (відносно використаних для такого розроблення алгоритмів) методів перевірки її обґрунтованості;

- у випадку, якщо розроблена програма витримала перевірку її обґрунтованості, відповідними посадовими особами підприємства ухвалюється рішення про її реалізацію;

- здійснюється аналізування проміжних результатів реалізації програми, тобто проводиться моніторинг цих результатів щодо їх відповідності їх запланованим значенням;
- у випадку, якщо проміжні результати реалізації програми є гіршими порівняно із запланованими (очікуваними), то здійснюється коригування параметрів цієї програми (зокрема, перерозподіл ресурсів між її окремими напрямками).

Використання запропонованої послідовності функціонування загального механізму забезпечення економічного розвитку підприємств, яку наведено на рис. 1, у практиці їх діяльності дозволить провести упорядкування господарських процесів, що відбуваються на цих підприємствах, у просторі та часі, а також підвищити ступінь обґрунтованості господарських рішень, що ухвалюються. Як впливає з цього рисунку, важливою складовою механізму забезпечення економічного розвитку підприємств є з'ясування закономірностей, які існують між цільовими та керованими показниками. Своєю чергою, як цільові, так і керовані показники відображають певні властивості підприємства загалом або його окремих підсистем та ресурсів. У зв'язку з цим, забезпечення економічного розвитку підприємства потребує, серед іншого, виділення таких властивостей та встановлення взаємозалежностей між ними. Це дає можливість визначити найважливіші властивості, які потребують змін, та величину таких змін.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Під механізмом забезпечення економічного розвитку підприємства доцільно розуміти повну впорядковану сукупність взаємозв'язків між елементами організаційної структури управління економічним розвитком підприємства та між цими елементами та його зовнішнім середовищем, що здійснюються у вигляді інформаційних потоків, а також характеристику цих взаємозв'язків (стосовно їх змісту і способів розповсюдження) та

процедур їх генерування, які базуються на закономірностях прийняття раціональних господарських рішень. Механізми забезпечення економічного розвитку підприємств можна поділити за такими ознаками: за сутністю алгоритмів вироблення господарських рішень, які застосовуються; за кількістю разів застосування; за можливістю поширення на інші підприємства; за можливістю коригування раніше прийнятих господарських рішень тощо. Розглядаючи особливості функціонування механізму забезпечення економічного розвитку підприємства, слід виокремити основні етапи такого функціонування, а саме: 1) формування цілей та завдань господарської діяльності підприємства у контексті забезпечення його економічного розвитку; 2) створення процедур розроблення господарських рішень; 3) складання планів та програм реалізації заходів щодо забезпечення економічного розвитку підприємства; 4) ухвалення господарських рішень, моніторинг їх виконання та можливе коригування. Подальші дослідження потребують побудови формалізованих моделей оптимізації параметрів ресурсного забезпечення економічного розвитку підприємств.

Література

1. Дунська А. Р. Індикатори оцінки інноваційного потенціалу розвитку промислового підприємства в умовах світового ринку // Вісник НТУ "ХПІ". 2013. № 44 (1017). С. 48–58.
2. Ємельянов О. Ю., Петрушка Т. О., Крет І. З. Методичні засади оцінювання економічної ефективності впровадження ресурсозберігаючих технологій на промислових підприємствах // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми економіки та управління». 2013. № 754. С. 18–25.
3. Козик В. В., Ємельянов О. Ю., Петрушка Т. О. Інвестиційно-інноваційний механізм забезпечення конкурентоспроможності

- промислових підприємств // Проблеми економіки. 2014. № 1. С. 52–58.
4. Кунцевич В. О. Поняття фінансового потенціалу розвитку підприємства та його оцінки // Актуальні проблеми економіки. 2004. № 7(37). С. 123–130.
 5. Некрасова Л. А., Хрістова А. В. Формування ресурсозберігаючої моделі розвитку підприємства // Економіка: реалії часу. 2017. № 2 (30). С. 79–84.
 6. Ортіна Г. В. Модернізація та інноваційність як напрями антикризового розвитку підприємств реального сектора економіки // Економіка та держава. 2016. № 2. С. 29–32.
 7. Політанська О. Л. Вплив технологічності інноваційної продукції машино- та приладобудування на економічну ефективність її виробництва // Актуальні проблеми економіки. 2009. № 3 (69). С. 105–113.
 8. Редько Л. І. Використання фінансових ресурсів як джерел фінансування інноваційної діяльності та проблема їх застосування // Держава і регіони. 2007. № 2. С. 214–217.
 9. Сотник І. М. Економічне стимулювання ресурсозбереження у контексті сталого розвитку України // Економіст. 2010. № 12. С. 72–75.
 10. Шарманська В. М., Вітюк В. В. Аналіз забезпеченості підприємства основними засобами та ефективності їх використання // Молодий вчений. 2018. № 1(53). С. 550–552.
 11. Yemelyanov O., Kurylo O., Petrushka T. Methodological principles of evaluating economic potential of industrial enterprise sustainable development // Scientific Bulletin of Polissia. 2018. № 2 (14). P. 141–149.
 12. Yemelyanov O., Symak A., Zarytska O. Modelling the process of forming the potential of economic development of an industrial enterprise // *Periodyk naukowy Akademii Polonijnej, Czestochowa, Akademia*

Polonijna w Czestochowie. 2016. № 3. P. 128–137.

References

1. Dunsjka A. R. Indykatory ocinky innovacijnogho potencialu rozvytku promyslovogho pidpryjemstva v umovakh svitovogho rynku // Visnyk NTU "KhPI". 2013. # 44 (1017). S. 48–58.
2. Yemelianov O. Y., Petrushka T. O., Kret I. Z. Metodychni zasady osiniuvannia ekonomichnoi efektyvnosti vprovadzhennia resursozberighajuchykh tekhnologhii na promyslovykh pidpryiemstvakh // Visnyk Nacionalnogho universytetu «Ljvivska politekhnika». Serija «Problemy ekonomiky ta upravlinnia». 2013. # 754. S. 18–25.
3. Kozyk V. V., Jemeljanov O. Ju., Petrushka T. O. Investycijno-innovacijnyj mekhanizm zabezpechennja konkurentospromozhnosti promyslovykh pidpryjemstv // Problemy ekonomiky. 2014. # 1. S. 52–58.
4. Kuntsevych V. O. Poniattia finansovoho potentsialu rozvytku pidpryjemstva ta yoho otsinky // Aktualni problemy ekonomiky. 2004. # 7(37). S. 123–130.
5. Nekrasova L. A., Khristova A. V. Formuvannja resursozberighajuchoji modeli rozvytku pidpryjemstva // Ekonomika: realiji chasu. 2017. # 2 (30). S. 79–84.
6. Ortina Gh. V. Modernizacija ta innovacijnistj jak naprjamy antykryzovogho rozvytku pidpryjemstv realjnogho sektora ekonomiky // Ekonomika ta derzhava. 2016. # 2. S. 29–32.
7. Politanska, O. L. Vplyv tekhnolohichnosti innovatsiinoi produktsii mashyno- ta pryladobuduvannia na ekonomichnu efektyvnist yii vyrobnytstva // Aktualni problemy ekonomiky. 2009. # 3 (69). S. 105–113.
8. Redjko L. I. Vykorystannja finansovykh resursiv jak dzherel finansuvannja innovacijnoji dijalnosti ta problema jikh zastosuvannja // Derzhava i rehiony. 2007. # 2. S. 214–217.

9. Sotnyk I. M. Ekonomichne stymuljuvannja resursozberezhennja u konteksti stalogho rozvytku Ukrainy // Ekonomist. 2010. # 12. S. 72–75.
10. Sharmansjka V. M., Vitjuk V. V. Analiz zabezpechenosti pidpryjemstva osnovnymy zasobamy ta efektyvnosti jikh vykorystannja // Molodyj vchenyj. 2018. # 1(53). S. 550–552.
11. Yemelyanov O., Kurylo O., Petrushka T. Methodological principles of evaluating economic potential of industrial enterprise sustainable development // Scientific Bulletin of Polissia. 2018. # 2 (14). P. 141–149.
12. Yemelyanov O., Symak A., Zarytska O. Modelling the process of forming the potential of economic development of an industrial enterprise // Periodyk naukowy Akademii Polonijnej, Czestochowa, Akademia Polonijna w Czestochowie. 2016. # 3. P. 128–137.